

Od kamery k foťáku

Ducháček Movies jsme založili jako nezávislou filmovou společnost v roce 2000. Od té doby jsme toho zažili vcelku dost. Mimo jiné jsme vzhledem k rychlému rozvoji technologií na poli komerční audiovizuální techniky měli možnost projít vývojem od prvních digitálních kamer až k natáčení na digitální zrcadlovky. O pár postřehů z této cesty se nyní chci s vámi podělit.

Vzhledem k průměrnému věku členů naší filmařské party jsme bohužel nezažili dobu, kdy byl vrcholem evoluce ne-profesionálního natáčení záznam na osmi- či šestnáctimilimetrový film. Nastoupili jsme na scénu až v období videokamer. První pokusy jsme stihli realizovat na ty analogové, ale opravdu jsme se do tvorby pustili právě až v roce 2000 spolu s nákupem digitálního handycamu **Sony DCR TRV-110E**. Tahle šikovná malá hračka byla vybavena jedním CCD čipem, což pro nás v té době vůbec nic neznamenalo. Naopak jsme byli nadšení z funkcí jako Nightshot (natáčení v noci) nebo z možnosti digitálního záznamu na kazety Hi8, což umožňoval nový formát od Sony s názvem Digital8. Nightshot jsme využili hned v prvním filmu, pseudodokumentu *Kill Your*

Pretty Face (2000, www.duchacek.com/tv.php?id=94) a výsledek přesně odpovídal uměleckému záměru.

Kamery Sony DCR TRV-110E jsme nakonec používali dvě a točili na ně roky většinu z našich filmů a klipů. Při *Hře na vraha* (2001, www.duchacek.com/tv.php?id=2) jsem ocenil odolnost kamery při prudkých změnách teploty. Její velikost umožňovala natáčení z ruky bez ořesů (čemuž pomáhal stabilizátor obrazu) a za zmínku stojí i výdrž baterie. Jelikož mám v určitých případech slabost pro určitou syrovost obrazu, vyhovovala mi i decentní zrnitost, kterou jednočipovka produkovala při horším osvětlení. Navíc kouznila báječně hnědou barvu, jež se uplatnila i v interiérové *Psychoanalýze* (2002).

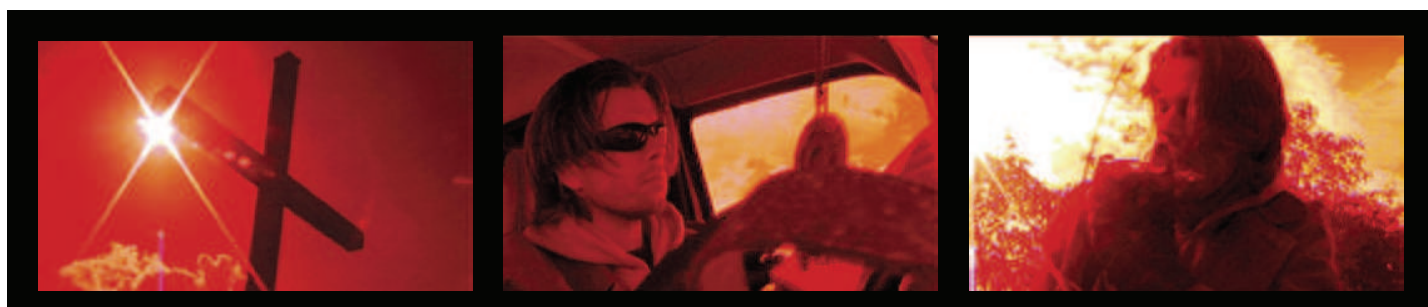

Příjemná váha a velikost kamery se uplatnily během natáčení při jízdě ve dvou na motorce v *Noční hře* (2003, www.duchacek.com/tv.php?id=5) i v *Intermezzu* (2003), kdy jsem si kameru přilepil k hlavě a snímal děj z pohledu vlastních očí. V průběhu času jsem kameru vybavil širokoúhlou předzásádkou a pořídil si i řadu filtrů.

Oblíbil jsem si především ten červený. Jako fanda postkatakastrofických sci-fi jsem je využil při natáčení klipu *Tim to nekončí* (2001, www.duchacek.com/tv.php?id=33), ale ještě

mnohem více o pár let později při natáčení *Red Sky* (2007, www.duchacek.com/tv.php?id=40). Tento první díl sci-fi trilogie jsme pojali jako odpočinkovou záležitost po několika náročných natáčeních. Právě červený filtr nám umožnil vykouzlit některé působivé obrazy, které by jinak vznikaly pracně v postprodukci. Dodnes nelituji, že jsem tehdy nedal na rady kolegy Kasala, který navrhoval, ať tam tu červenou přidám až v počítači. Prostě optické efekty jsou někdy těmi digitálními nenahraditelné.

**„TĚŽKO ŘÍCT,
DO JAKÉ MÍRY
JE TO NÁHODA,
ALE VĚTŠINOU
NATÁČÍME V NOCI.“**

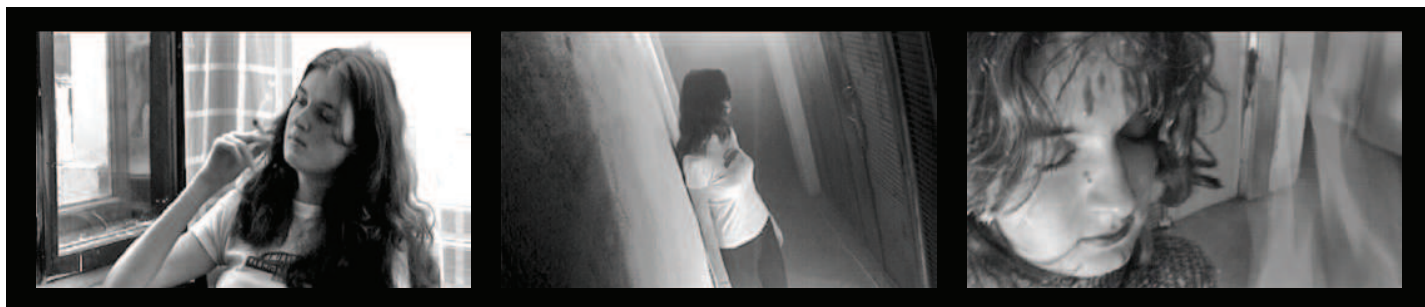
Brzy jsme zatoužili po lepší kvalitě obrazu. Tehdy kolega Radek Císař pořídil další kameru Sony, konkrétně tříčipový model **DCR-VX2100E**. O tomto stroji nelze říci nic negativního. Přežil nemožné (včetně pádu z koně) a dodnes ho používáme. Je to nezníčitelná kamera s ostrým obrazem a chladnými barvami. Točili jsme na ni naprostou většinu komerčních projektů, ale i svoje vlastní filmy, jako třeba muzikál *Gorth* (2009, www.duchacek.com/tv.php?id=80), kde se uplatnily její dobré vlastnosti při natáčení ve tmě. Těžko říct, do jaké míry je to náhoda, ale většinou natáčíme v noci. To se pak více než hodí kamera, která dokáže černou vykreslit jinak než jako změk šedého zrnění.

V roce 2007 jsme pořídili mou vysněnou kameru **Canon XL1-S**. Měl jsem ji vyhlédnutou od okamžiku, kdy jsem si ji před lety mohl vyzkoušet na Invexu. Unikátní tvar, robustní tělo, ale především možnost výměny objektivů činily z této tříčipové kamery jeden z nejlepších produktů na trhu. Zatímco ve světě byla hojně používaná (i na palubě ISS), u nás zase tolik rozšířená nebyla. Také díky vysoké pořizovací ceně. My ji koupili z druhé ruky a vybavenou pouze manuálním objektivem Canon 14x Full Manual s ohniskovou vzdáleností 5,7–80 mm. Přiznávám, že manuální objektiv je nezvyk pro člověka vyu-

žívajícího alespoň částečně automatiku. Snadno se vám stane, že zdánlivě ostrý obrázek je ve skutečnosti rozmazaný. Rychle jsem se proto naučil používat ostřicí kolečko s nastavením vzdálenosti spolu s měřením vzdálenosti natáčeného objektu.

Obraz z kamery byl podstatně jiný, než na co jsme byli zvyklí. Canon kreslil měkké obrysy objektů a na barvě přidával žlutou i červenou. Měl jsem předtím kameru na testech v České televizi, kde prošla víceméně bez ztráty kytičky, ale pro odchovance kamerami Sony to byl skutečně velký skok jinam. Nejhorší pak bylo, když jsme se pokoušeli záběry z obou kamer kombinovat jako ve filmu *Strážce legendy* (2007, www.duchacek.com/tv.php?id=72). Byla to obtížná a neveselá práce a výsledek nebyl nikdy stoprocentní. Nakonec jsme kameru poslali dál do světa a začali používat novější modely od Sony a Canonu, které jsme si vždy dle potřeby zapůjčovali.

Z našich kamer bych se ještě zmínil o zvláštním kousku **Panasonic NV-DX110EG**, což je malá kompaktní kamera na miniDV kazety, ovšem osazená třemi ¼palcovými čipy s rozlišením 320 000 pixelů! Pořídili jsme ji z druhé ruky

za velmi malý peníz a i přes řadu drobných nedostatků (např. neexistující výstup na sluchátka) výborně posloužila. S ohledem na svůj objektiv potřebovala k ostrému obrazu vcelku hodně světla, teplota barev však odpovídala naší Sony DCR-VX2100E, takže jsme mohli záběry z obou kamer krásně kombinovat.

Na kameru samotnou jsme natočili pokračování *Red Sky* s názvem *Blue Sky* (2014, www.duchacek.com/tv.php?id=71), které bude mít premiéru na podzim. Ke slovu přišly červený i modrý filtr. Pravdou ale zůstává, že vyšší známku za celkový dojem z natáčení s filtrem získává jednočipová Sony DCR-TRV110E.

Přes hrátky se sofistikovanými kamerami **Canon XHG1** (kterou nyní točíme nejčastěji), malými, ale šikovnými HD kamerami **Sony HDR-HC3** (využili jsme je při natáčení hudební talk show *Rock Out*, www.duchacek.com/tv.php?id=88), kvalitní **Sony HVR-Z1** a dalšími, jsme se pomalu (a neochotně) blížili k okamžiku, kdy i my jsme poprvé natáčeli na digitální zrcadlovku.

Nástup fotoaparátů na pole nezávislé filmařiny byl logickým vyústěním dlouholeté snahy tvůrců o záběry s větší hloubkou ostrosti. Standardní komerční kamery bez výměnných objektivů byly v tomto ohledu hodně slabé, ale prozatím se držely v čele díky ostatním funkcím a především kvalitě a délce záznamu. Jakmile fotoaparáty začaly zaznamenávat v HD a díky kodekům MPEG-4 prakticky v neomezené délce, začaly kamery vytlačovat. Pomohla tomu samozřejmě i pořizovací cena a výrobci, kteří se jali nabízet celou řadu příslušenství, díky kterému se s fotoaparátem dalo náhle pracovat stejně dobře jako s kamerou. I když... Osobně rád na foťák fotím, ale při natáčení dávám přednost kameře.

Rozhoduje nicméně cena. Aby třeba taková Sony HVR-Z1 vykouzila stejnou hloubku ostrosti jako zrcadlovka od Canonu (či libovolného jiného výrobce), potřebuje příslušenství, které vychází dráž než o mnoho prostší čarování s objektivy u zrcadlovky. Mně osobně se nelíbí tvar fotoaparátu, který nepovažuji za příliš vhodný k natáčení, a dále mi vadí fakt, že natáčecí funkce jsou až na druhém místě; logicky je foťák primárně určen k focení.

Nic to ale nemění na tom, že jsme již několikrát museli po fotoaparátu sáhnout, abychom udrželi krok s dobou. Krátké sci-fi *Invaze* (2013, www.duchacek.com/tv.php?id=97) je první film, který jsme na foťák natočili. Největší zklamání jsme zažili ohledně komprese obrazu. MPEG-4 je možná dobré pro ledasco, ale pro primární záznam putující do střiny zase tak ideální není. Softwarová podpora tu sice je, obraz při dobrém nasvětlení nevypadá špatně, ale komprese přeci jen dělá své. Trend ale ukazuje, že bychom si spíše měli zvyknout než očekávat nějaký výrazný návrat k nekompresním formátům.

„S NADĚJÍ VYHLÍŽÍME NOVOU GENERACI VIDEOKAMER, KTERÉ ČERPÁJÍ Z VLASTNOSTÍ FOTOAPARÁTŮ.“

Jisté je, že fotoaparát nás plně nepřesvědčil. Rozhodně nemá šanci vytlačit reportážní kameru – na to je příliš neohrabaný a těžkopádný. Pro natáčení, kde se využívá stativ nebo steadycam, už má rozhodně větší potenciál. Pokud k němu máte nějakou základní sadu objektivů, natočíte prakticky vše. Při dalším natáčení reklamního sitcomu *Vestíkovi* (2014) jsme využili **Pentax K3** se sadou objektivů. Kromě zjištění, že jemné bílé protisvětlo bylo přetaveno v hutnou modrou oponu, která znehodnotila řadu záběrů, a kromě decentního zrnění v tmavých plochách (šlo odstranit v postprodukcii) jsme byli jakžtakž spokojeni.

Další výhrady bych měl k záznamu zvuku. Už jsem si zvykl, že kamery snímají zvuk stereo, což se u nízkorozpočtových filmových projektů může někdy hodit. Mono z fotoaparátu rozhodně nepatří k nejlepším, i když uznávám, že jsme si s jeho nastavováním nedali moc práce, jelikož jsme zvuk zaznamenávali externě.

Závěrem bych dodal, že s nadějí vyhlížíme novou generaci videokamer, které čerpají z vlastností fotoaparátů a kromě vysokého rozlišení (až 4K) sázejí na výměnné objektivy. Některé jdou až tak daleko (**Blackmagic Production Camera 4K**), že i tvarem těla zrcadlovku připomínají, což ovšem vnímám spíše negativně. Oproti tomu taková **Sony NEX-FS100** se jeví jako slušná hračka s mnoha zajímavými funkcemi (např. záznam 60 framů za vteřinu). Spolu s výměnnými objektivy a slušnou pořizovací cenou jde o zajímavou alternativu k stále populárnějším zrcadlovkám. Doufám, že i další výrobci zůstanou videokamerám věrní a že se nedočkáme doby, kdy budou kamery v komerční oblasti kompletně nahrazeny digitálními zrcadlovkami. □ Pavel Žďárek, www.duchacek.com